

zůstal nezměněn, totiž, aby byl šetřen zemědělský dlužník a by mu bylo umožněno po případě sklizní úrody hospodářsky se zotaviti (srv. Hora, Soustava ex. ř., str. 154). Majitelům městských domů, kteří nejsou hospodářsky závislí na takových událostech, jako jsou žně, zákon nepřiznal řečené výhody.

Čís. 15748.

Částečná sleva úroková, ujednaná s dlužníkem při poskytnutí zá-půjčky jako náhrada za trpění služebnosti, platí i pro úroky zavedené vládní vyhláškou č. 59/1933 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1937, Rv II 269/35.)

Žalující záložna prodala žalovanému ideální polovici reality za 50.000 Kč. Žalovaný zaplatil před podpisem kupní smlouvy částku 20.000 Kč a zbytek se zavázal spláceti od 1. dubna 1929 v pololetních splátkách, vždy předem splatných po 1.500 Kč. Dále se zavázal nezaplacenou jistinu zúrokovati od 30. září 1928 8% úroky a platiti úroky v pololetních splátkách, vždy předem dne 1. dubna a 1. září v jednotlivém roce splatných. Za souhlasu žalobkynina měl žalovaný na základě zatímního ujednání ze dne 6. září 1928 platiti místo 8% úroků 6% úroky, a to po dobu, dokud nebude vymazána služebnost trpění chlěva ve prospěch manželů S-ových. Podle přednesu žalobkyně nezaplátil jí žalovaný splátku na jistinu ve výši 1.500 Kč, splatnou 1. dubna 1934 za pololetí od 1. dubna do 30. září 1934, a na zadrželých 5 $\frac{3}{4}$ % úrocích 921 Kč 10 h. Proti žalobě na zaplacení těchto částek namítl žalovaný, že podle vládního nařízení č. 59/1933 Sb. z. a n. činí nejvyšší úroková sazba, kterou žalující může na něm žádati, 5 $\frac{3}{4}$ % a že musí odpočísti slevu 2% jako náhradu za znehodnocení reality služebností. Podle odst. VIII kupní smlouvy z 15. listopadu 1928 bylo ujednáno, že za souhlasu žalobkyně mají kupitelé zúrokovati její pohledávku 6% úroky po dobu, než služebnost se stane bezpředmětnou anebo bude vymazána. Podle prozatímního ujednání bude žalobkyně počítati žalovanému pouze 6% místo pravidelného úroku po dobu trvání služebnosti. Poněvadž 2% sleva má býti odškodněním po dobu trvání služebnosti, musí žalující odpočítati 2% slevu od maximální zákonné úrokové sazby, takže může žádati jen 3 $\frac{3}{4}$ % úroky. Prv ý s o u d přisoudil žalující 1.500 Kč s 3 $\frac{3}{4}$ % úroky ode dne 1. dubna 1934, zamítl však žalobu, pokud se domáhala zaplacení dalších 2% z této částky a z částky 921 Kč 10 h s 5 $\frac{3}{4}$ % úroky ode dne 9. května 1934. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby i pokud ji prvý soud zamítl. D ů v o d y: Přihlíží-li se k obsahu smlouvy z 15. listopadu 1928 i předchozího zatímního ujednání ze 6. září 1928, není pochyby o tom, že podle ujednání stran o úrokové sazbě místo »pravidelného úroku« měly úroky se zřetelem na váznoucí služebnost S-ových činiti jen 6% ročně po případě podle kupní smlouvy z 15. listopadu 1928 místo ujednané úrokové sazby 8% bylo dojednáno se zřetelem na váznoucí služebnost až do jejího vyma-

zání 6%. Je na snadě, že žádná ze smluvních stran při tomto ujednání nepředvídala vládní vyhlášku, již od 1. května 1933 byly stanoveny nejvyšší úrokové sazby. Odvolací soud nesouhlasí s právním názorem prvního soudu, že jest žalovanému zachovati tutěž srážku 2% na úrocích i z maximální sazby úrokové $5\frac{3}{4}\%$, stanovené uvedenou vládní vyhláškou, ježto sleva z ujednaných 8% na 6% byla žalovanému poskytnuta jen se zřením na váznoucí služebnost. Předpis § 9 řeč. vlád. vyhlášky, že po dobu její platnosti pozbývají účinnosti ustanovení smluv peněžních ústavů, pokud se nesrovnávají se zásadami vyhlášky, dotýká se ujednání sporných stran o úrokové sazbě a ruší ji jen, pokud ujednaná úroková sazba — a to je úroková sazba 6% — přesahuje maximálně přípustnou sazbu úrokovou $5\frac{3}{4}\%$. Na tom nemůže nic měniti okolnost a důvod, z jakého mezi stranami došlo k ujednání sazby 6%, jaká beze sporu byla uznána stranami až do započetí účinnosti vládní vyhlášky. Žalobkyni jest proto přiznati nejen úroky za dobu od 1. května 1933 do 30. září 1934 — za kterou žalovaný zaplatil na úroky jen částku 331.40 Kč — podle úrokové sazby $5\frac{3}{4}\%$, což činí za uvedenou dobu částku 1.252.50 Kč, tedy po odpočtení zaplacených 331.40 Kč, částku 921.10 Kč žalobou uplatňovanou s $5\frac{3}{4}\%$ úroky od podání žaloby, nýbrž i rozdíl 2% na úrocích z částky 1.500 Kč (naříkaným rozsudkem jen s $3\frac{3}{4}\%$ úroky přisouzené), s kterýmižto nároky byla žaloba napadenou částí rozsudku neprávem zamítnuta.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu, pokud byl změněn odvolacím soudem.

D ů v o d y :

Žalovaný uplatňuje, že zatímním ujednáním ze dne 6. září 1928 a kupní smlouvou ze dne 15. listopadu 1928 ujednaná úroková sazba 6% není pevnou sazbou úrokovou, nýbrž jedine číselm vyšlým z výpočtu, když se žalobkyně zavázala dáti žalovanému náhradu za trpění služebností a stanovila výši této náhrady 2% dočasného nedoplatku dluhu a když se strany dohodly, že žalobkyně bude tuto náhradu platiti odečtením z pravidelných úroků, jež se žalovaný zavázal platiti. Odvolací soud zjistil sice v souhlase se soudem první stolice, že podle řečeného zatímního ujednání a kupní smlouvy ze dne 15. listopadu 1922 bylo žalovanému právě se zřením na trvání služebností až do jejího výmazu platiti místo 8% úroků pouze 6% úrok, ale zjištění to hodnotil po právní stránce se zřetelem k ustanovení vládní vyhlášky ze dne 12. dubna 1933 č. 59 Sb. z. a n. odlišně od názoru soudu prvního, dospěv k úsudku, že žalovanému nelze zachovati 2% srážku na úrocích jako náhradu za trpění služebností i z maximální sazby úrokové $5\frac{3}{4}\%$, stanovené touto vyhláškou. Tento právní názor jest mylný. Podle odst. 1 § 3 vládní vyhlášky ze dne 12. dubna 1933 č. 59 Sb. z. a n. zahrnují sazby z úvěru (ad 10 až 14), pokud není v § 5 výslovně jinak ustanoveno, vše, co závod peněžního ústavu (peněžního podniku), který je v dotčené zemi, smí z úvěru dotčeného druhu na dlužníkovi anebo na uchazeči o úvěr nejvýše požadovati, dáti si slíbiti, neb přijmouti od

něho na úroku a vedlejších plnění. Zakázáno jest tuto zásadu jakýmkoli způsobem obcházeti, zejména převodem úvěru na jiný vlastní závod v zemi s vyšší sazbou (odst. 2 § 3). O případ § 5 uvedené vyhlášky tu nejde. Podle odst. 3 § 9 vyhlášky pozbývají po dobu platnosti těchto zásad účinnosti ustanovení stanov peněžních ústavů a smluv, pokud se s těmito zásadami nesrovnávají. Podle obsahu předposledního odstavce zatímního ujednání ze dne 6. září 1928 a odst. VII smlovy ze dne 15. listopadu 1928 byla v souzeném případě stanovena náhrada za poskytnutý úvěr částkou 8% a tento ujednaný úrok 8% byl postižen ustanoveními vládní vyhlášky ze dne 12. dubna 1933 č. 59 Sb. z. a n. tak, že byl snížen na výši 5 $\frac{3}{4}$ %. Srážka 2% poskytovaná věitelkou po dobu trvání služebnosti jako úplata za toto trpění není sazbou úrokovou ve smyslu tohoto nařízení, ale odškodným za újmy utrpěné poskytováním služebnosti a není vyhláškou tou dotčena. Kdyby byl názor odvolacího soudu uznán správným, mělo by to v zápětí, že by dlužník ze svého úvěru platil žalobkyni jednak 5 $\frac{3}{4}$ % úrok vládní vyhláškou jako nejvýše přípustný, jednak by jí poskytoval další výhodu bezúplatným trpěním služebnosti, takže by toto vedlejší plnění přesahovalo úrokovou míru přípustnou a tím by odporovalo právě ustanovení § 3 uvedené vyhlášky.

Čís. 15749.

Nelze povolití exekuci, podal-li dlužník proti rozsudku odvolacího soudu včasné dovolání, jež nebylo nižšími soudy odmítnuto jako nepřípustné a o němž nebylo ani nejvyšším soudem dosud rozhodnuto.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1937, R I 1518/36.)

Prv ý s o u d povolil vymáhající straně exekuci nuceným zřízením práva zástavního. R e k u r s n í s o u d exekuční návrh zamítl.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Podle § 505, odst. 3 c. ř. s. se včasným podáním dovolání stává právní moc a vykonatelnost rozsudku v rozsahu dovolacích návrhů až do vyřízení opravného prostředku. V souzeném případě podala žalovaná proti rozsudku odvolacího soudu včasné dovolání, jež nebylo nižšími soudy odmítnuto jako nepřípustné, a nebylo o něm ani nejvyšším soudem dosud rozhodnuto. Právem proto rekursní soud vyhověl dlužníkovu rekursu a zamítl napadeným usnesením návrh vymáhajícího věřitele na povolení uhrazovací exekuce.

Čís. 15750.

Spor o náhradu nákladů, jež třetí osoba vynaložila za nemanželského otce na výživu jeho dítěte, není věcí prázdninovou.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1937, R II 526/36.)